

ECONOMIA ȘI SOCIETATEA INTERBELICĂ

Formarea României Mari a generat numeroase schimbări în toate domeniile de activitate, dar primele au fost creșterea suprafeței și a populației țării: de la 130.177 km², cât avea în 1912, la 295.049 km² și respectiv de la peste 7,1 milioane de locuitori la 15,5 milioane de locuitori în 1920. Alipirea noilor provincii la patria mamă va crea noi perspective pentru dezvoltarea economică și socială a țării.

2. Societatea în perioada interbelică

Și aici desăvârșirea *Unirii* a adus schimbări, făcând-o mai variată și mai diversificată, întrucât între *Vechiul Regat* și celelalte provincii erau diferențe de nivel de dezvoltare, dar și de mentalitate. Pentru a surprinde cât mai multe aspecte ale societății românești interbelice trebuie să facem o analiză pe clase și categorii sociale și apoi să subliniem contrastele ei.

Burghezia - reprezenta categoria socială cea mai activă, interesată de dezvoltarea industrială a țării, a sistemului bancar și a unui comerț modern. După unire, numărul și forța ei a crescut, mai ales prin aportul celei din Transilvania și Banat. După reforma agrară, cea mai mare parte a moșierilor vor trece în rândurile ei, prin investirea în activități comerciale sau industriale a banilor primiți ca despăgubire pentru pământurile expropriate. Cu toate că burghezia ajunge să aibă vârfuri ca Malaxa, Auschnitt, Mociornița și alții, majoritatea ei o va forma categoriile mijlocii și mici, care posedau modeste afaceri sau ateliere.

Moșierimea - una dintre cele mai vechi clase sociale din România, își pierde importanța și se dezintegrează. Ea este lovită politic de votul universal, iar economic de reforma agrară (după 1921 mai deținea doar 10,4% din suprafața agricolă). Va investi banii obținuți din despăgubiri în afaceri bancare și activități industriale.

Intelectualitatea - formată din categorii diverse (profesori, medici, avocați, funcționari etc.), creștea numeric și calitativ prin adăugarea intelectualilor din provinciile unite cu țara. Activând în diverse partide politice, ea a constituit întotdeauna un element de progres.

Muncitorii - își sporesc sensibil numărul atât prin aportul special al Transilvaniei și Banatului, cât și prin procesul general de industrializare a țării. Ei sunt grupați în marile orașe și pe platforme industriale, cum ar fi cea din zona Ploiești, Titan-Nădrag-Călan, București, Arad etc. Numeric ei reprezentau totuși, un procent mic din populația țării, iar unii încă mai practicau agricultura după orele de serviciu. Criza economică din 1929-1933 i-a lovit puternic, dar după 1934, situația lor se va ameliora.

Țăranii - reprezintă, în continuare, cea mai importantă clasă socială din punct de vedere numeric. Lipsa de pământ a fost, oarecum, corectată prin reforma din 1921, când o mare parte a lor vor primi loturi. Cu toate acestea viața majorității țăranilor nu se schimbă prea mult datorită lipsei inventarului agricol, a lipsei capitalului și a datoriilor care s-au acumulat și care aveau drept garanție pământul primit. Totuși reforma a întărit pătura mijlocie a țăranimii, dar a și permis, mai ales după 1934, adâncirea procesului de statificare socială la sate. Standardul de viață al majorității țăranilor rămâne scăzut în acest interval, de multe ori sub limita minimă.

Societatea României interbelice rămâne însă una a contrastelor. Mai întâi, populația rurală reprezenta 82% din locuitorii țării și cea mai mare parte a ei este ruptă sau dezinteresată de cultură, fiind preocupată de problemele traiului zilnic. La rândul ei, populația urbană cu o pondere de 18%, la nivel de țară, este și mai contrastantă. Un număr mic locuiește în centrul orașelor, trăind după cele mai rafinate modele occidentale, în contact permanent cu cultura și

civilizația europeană. O pătură mai importantă locuiește în cartiere muncitorești în condiții cât de cât decente, iar cea mai mare parte a ei ducându-și traiul în mahalale, în condiții insalubre, departe de orice normă de viață civilizată. Contrastul putea fi observat cu ochiul liber în București, considerat „*Micul Paris*” și unul din cele mai frumoase orașe din sud-estul european. Dar acest măgulitor titlu era valabil numai pentru centrul orașului, cartierele mărginașe fiind mahalale, care aveau aspectul unor „*ghetouri*”. Mulți străini, vizitând România în această perioadă, au fost șocați de aceste contraste: în centrele marilor orașe, pe străzi circulau automobile de ultimă modă, iar la 1-2 km, în același oraș, se găseau drumuri pline de gropi și noroi, pe care circulau la întâmplare căruțe, porci, păsări, câini, țărani sau grupuri de țigani. Datorită portului și tradițiilor diferite ale unor grupuri etnice, făceau ca aceste contraste să fie și mai evidente.

Elita, o pătură subțire de oameni, de câteva zeci de mii de familii cu venituri de peste 100.000 de lei, era puternic influențată de civilizația occidentală. Urma apoi o pătură formată din aproximativ 300.000 de familii cu venituri de peste 20.000 de lei, asigurată material, dar cu moravuri de cele mai multe ori orientale, urmând apoi marea masă a populației care era interesantă pentru străini, mai mult din punct de vedere etnografic.

Cu vârful apropiindu-se de nivelul occidental și cu baza împotmolită în amalgamul oriental, societatea interbelică românească avea trăsăturile sale specifice care o deosebeau atât de cele de tip occidental, dar și de cele orientale, de care era, totuși, mai apropiată prin nivel de trai și, mai ales, prin moravuri.